

Tribuna

Sibiului

ORGAN AL COMITETULUI JUDEȚEAN SIBIU AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN PROVIZORIU

Anul I nr. 71

Duminică, 12 mai 1968

4 pagini 30 bani

În cadrul secției preparării filaturii pieptănate a fabricii „Libertatea” din Sibiu funcționează un laborator utilitar cu aparate electronice de mare precizie. Cu ajutorul lor se determină uniformitatea palelor și a pretorului, se întocmesc diagrame și spectrograme care indică felul în care trebuie reglat utilajul în vederea obținerii unor fire de calitate superioară. În fotografie: Dănilă Bozdoc și laboranta Livia Ucenic efectuând una din aceste probe.

Efectul aprovizionării în stil pompieristic

- E. Dinascu, șeful aprovizionării, justifică inactivitatea
- De ce se ocupă unii ingineri de treburi mărunte?

Colectivul de muncă al fabricii de piele și încălțăminte „8 Mai” din Mediaș a obținut, luna de luna, rezultate multumitoare în producție ca urmare a măsurilor privind mai buna organizare a producției și a muncii, a folosirii judicioase a fondului de timp. Numai la tăbăcirea minerală, fără a mai aminti și celelalte secții, prin eliminarea locurilor înguste s-a ajuns să se prelucreză zilnic 9.000 kg piei crude, față de 6.500 kg cât se făcea înainte.

Au fost însă cazuri când beneficiarii au reclamat că unele sortimente produse de fabrică nu corespund din punct de vedere calitativ. La încălțăminte pentru copii, de pildă, s-a reclamat dezlipirea tălpii, iar la cea cu fete din pinză s-a constatat că unele perechi au fost trase greșit pe calapod. Reclamațiile au determinat luarea unor măsuri de remediere. Acum când se introduce în fabricație un nou model, creatorul de modele stă în secție până la trecerea primului lot prin toate fazele, punând la punct întreaga tehnologie, iar mai departe rămâne răspunzător maestrul de secție, C.T.C.-ul asumiindu-și răspunderea până la predarea mărfii la beneficiar.

Asemenia acțiunii continuă și — după cum ne spunea tovarășul Francisc Keszegi, inginerul șef al fabricii, — niciodată nu se poate spune că s-a făcut totul.

Dacă la „8 Mai” succesele în realizarea sarcinilor de plan, în continuă îmbunătățire a calității încălțăminteii sunt evidente, nu se poate

afirma că la această întreprindere totul decurge normal. Unele deficiențe, destul de grave, vor dovedi acest lucru.

În trimestrul II au intrat în fabricație noi sortimente și modele. Normal ar fi fost ca buna desfășurare a producției să fie asigurată printr-o aprovizionare suficientă cu materiale și prin măsuri organizatorice de folosire integrală a capacităților întreprinderii. Dar lucrurile nu s-au petrecut așa. Aprovizionarea a rămas datoare cu piele crude, cu cei 18.000 m l pinzeturi pentru fețe la încălțăminte, 20.000 m l bandă sport, 140.000 m l bandă de tivit de culoare gri, de 12 milimetri, 2.500 kg uleiuri sulfatate, 2.000 kg Sama artificială, diferite chimicale a căror lipsă va crea mari greutăți în procesul de producție.

Pentru lămurirea situației existente ne-am adresat tovarășului Eugen Dinascu, șeful serviciului aprovizionare, care (din dosare și din fișele de evidență aprovizionării de materiale) a încercat să demonstreze că, pentru secțiile încălțăminte și marochinării, sunt asigurate aproape toate cantitățile de piei fete box, Kona, velur, soții etc. Apoi, culmea, tot dînsul ne spune că pentru tăbăcirea nu s-a asigurat materialul necesar. Atunci cum rămîne cu piele asigurate pentru cele două secții amintite mai sus?

Un alt aspect. Datorită necunoașterii planului de culori nu s-a putut corela nici planul de aprovizionare cu cel de producție, lucrîndu-se mai mult „pe ghicite”. De altfel, așa s-a procedat și cu necesarul de chimicale din import pentru producția anului 1969, cînd — probabil — datorită schimbării modelelor și culorilor, cantitățile cerute nu vor mai corespunde.

Aprovizionarea la întîmplare a creat și în acest an stocuri supranormative la pigmentii, alb și negru, cîuie cu cap cilindric și alte materiale. Asemenia „perspective” s-au creat și pentru anul viitor.

Din cauza defectuoasei aprovizionări cu materiale și chimicale, din lipsa benzilor textile, a tălpii micro-

poros, în sectorul încălțăminte au avut loc mai multe stagnări. Într-una din zile, la trei benzi, s-au produs stagnări de 2-3 ore. Rezultat că nu este suficient să se lanseze doar co-

(Continuare în pag. a II-a)

E. SANDU

SUB TIPAR LA I.P. Sibiu

În aceste zile, în secțiile de producție ale întreprinderii poli-grafice Sibiu, se află în fază de tipar și finisare numeroase lucrări dintre care amintim: albumul de reproducere de artă plastică „Pal-lady”, în 8 culori, Cetatea Bran, Blajul — Editura Meridiane. Modele croșetate, în tiraj de masă, Instalații de ardere — Editura tehnică. Progrese recente în medicină, cărți pentru învățămîntul mediu și superior, lucrări de beletristică etc.

ALIMENTĂRI CU APĂ

În cadrul planului de investiții al întreprinderii comunale Sibiu, echipe ale I.R.C. execută lucrări de extindere ale conductelor de apă potabilă.

Pe strada Locomotivei s-a instalat o conductă în lungime de 230 m, iar în strada Tractorului o conductă de 180 m.

Conducta din strada Locomotivei, făcînd joncțiunea cu cea din strada Căferiștilor, asigură acestui cartier nou un debit sporit de apă potabilă.

O SECȚIE MODERNĂ

La întreprinderea „Salconserv” din Mediaș, de cînd a început activitatea unei secții moderne pentru fabricarea conservelor din carne. Ea va avea o capacitate anuală de 3.500 tone, ceea ce echivalează cu circa 35 milioane cutii conserve.

APA CURGE... „PIETRELE” RĂMÎN

Eforturile depuse de toți lucrătorii din agricultură, precum și din alte sectoare ale economiei noastre, pentru atenuarea efectelor secetei sînt vizibile. În marea majoritate a unităților au fost luate măsuri operative pentru folosirea tuturor posibilităților de care acestea dispun, în scopul creării condițiilor optime pentru creșterea și dezvoltarea plantelor. În această importantă acțiune,

Raid anchetă

au fost mobilizate toate forțele de lucru, toate utilajele, agregatele de aspersiune. Și, fără îndoială că energia și materialele cheltuite se vor concretiza, pînă la urmă, în producția agricolă a acestui an, care trebuie să fie cel puțin la nivelul planificării.

Dar mai există în unitățile agricole socialiste ale județului nostru multe rezerve care așteaptă a fi exploatare, mai persistă în activitatea unor consilii de conducere unele „defecțiuni tehnice”, care, bineînțeles, nu caracterizează o orientare, dar diminuează rezultatele muncii oamenilor.

O vizită la C.A.P. Cristian. Unitate cu tradiții în rezultate bune. Aici s-a conceput un proiect modern de irigații: conducte subterane, în lungime totală de peste 2.000 m, guri de alimentare etc. Realizarea, în teren, a prevederilor proiectului a costat cooperativa agricolă peste 300.000 lei, cum reiese din relatarea inginerului cooperativei agricole, Vladimir Moldovan. În fond, ce s-a urmărit la Cristian, numai „realizarea” acestei cheltuieli? Pentru că apa în grădina de legume, prin acest modern sistem, nu curge. Curge în schimb pe Cîbin. Și de aici, mai iau pompierii ceva și udă 2 hectare pe zi, mai iau și cooperatorii, cu 5 aspersoare și irigă și ei 5-6 hectare pe zi, mai iau și elevii și udă 1-2 hectare pe zi, și... cam atît la Cristian. Din 100 hectare planificate pentru irigații (Inginerul agronom ne „demonstră” că planul ar fi fost redus la 65 hectare!), se irigă o suprafață maximă de 10 hectare. S-ar putea iriga mai mult? Desigur — Cîbinul poate asigura udarea unei suprafețe de peste 100 hectare la Cristian. Dar, așa cum a fost „organizată” munca în această unitate (președinte Iosif Kuffelner), s-a imobilizat, deocam-

Sesiune de comunicări la Biblioteca „Astra”

Ieri, sala festivă a Bibliotecii „Astra” din Sibiu a găzduit sesiunea de comunicări ținută cu prilejul centenarului revistei „Transilvania”. În cadrul sesiunii au fost făcute comunicări privind „Activitatea Asirei”, „Istoria presei românești”, „Personalități ale ziaristicii românești” etc.

După cuvîntul introductiv au făcut comunicări Ioan Holboș — „Locul și rolul revistei Transilvania în cultura românească ardeleană”; Mircea Avram — „Astra — inițiativa primei enciclopedii românești”; Lidia Băncescu — „Revista Transilvania, cronică a dezvoltării Bibliotecii Astra”; Peter Binder — „Activitatea Asirei oglindită în periodicele germane sibiene”.

În pauză s-a vizitat expoziția retrospectivă „Astra” și expoziția „Dezvoltarea presei românești din Transilvania pînă în 1918”. După masă au mai făcut comunicări, lector universitar Victor Grecu din Oradea — „Amicul școlii — prima revistă pedagogică din Transilvania”; Corneliu Dragoman — „Preocupări teatrale în revista Transilvania” ș. a.

Lucrările sesiunii continuă astăzi în sala festivă a Bibliotecii „Astra” începînd cu ora 9 și vor fi reluate la ora 17 în sala de conferințe a muzeului Brukenthal.

Constătuire cu privire la combaterea saturnismului

U.S.S.M. filiala Sibiu, în colaborare cu Institutul de igienă din Cluj și comisia inginerilor și tehnicienilor de la U.C.M. Coșea Mică organizează, luni, 13 mai 1968, ora 10, la Coșea Mică, constătuirea cu privire la combaterea saturnismului din industria chimică a plumbului pe marginea cetăților și observațiilor efectuate la Uzina chimico-metalurgică Coșea Mică.

Din program fac parte prezentările „Saturnismul în lumina literaturii actuale”, de conf. dr. Silvia Gabor din Cluj, „Aspecte ale procesului tehnologic în obținerea plumbului și noxele profesionale generate”, prezentată de ing. Ilie Popa din Coșea Mică. Va fi susținută, de asemenea, lucrarea „Cercetări cu privire la eficiența mijloacelor de îndepărtare a plumbului de pe tegumente”, de prof. dr. Leon Prodan din Cluj, precum și altele.

Să menținem mereu proaspătă mantia verde a orașului

Seatul nostru cheltuieste importante sume pentru odihna și recrearea oamenilor muncii. Unul din importante mijloace pentru realizarea acestui scop îl constituie spațiile verzi, în cadrul localităților urbane și rurale.

Numai în municipiul Sibiu s-a alocat în 1968 importanta sumă de 2.600.000 lei pentru amenajarea și extinderea parcurilor și zonelor verzi. Paralel cu dezvoltarea acestora, în zonele centrale, s-a pus un accent deosebit și pe crearea unei ambianțe estetice în zonele periferice ale municipiului. S-au plantat, astfel, în această primăvară, pe diferite străzi, cum ar fi Cîbinului, Preot. Baca, General Bălan, Infrățirii, Podului și cele din circumscripțiile electorale 19, 70 și 170, un număr de 706 arbori de diferite specii. Cetățenii municipiului nostru au avut, de asemenea, frumoasa inițiativă de a planta flori în jurul acestor arbori sau de a crea rigole cu flori pe marginea trotuarelor.

În cvartalele noi de locuințe, Terezian și Hipodrom, în acest an spațiile verzi au fost extinse cu circa 1 hectar.

Pentru ca aceste lucrări să-și atingă scopul în care au fost create este, desigur, necesar să fie întreținute în permanență. Avînd în vedere că avem un aer secetos, accentul pe întreținerea zonelor verzi și a parcurilor trebuie pus cu și mai multă atenție, mai ales în ce privește udatul culturilor.

În zonele verzi centrale, această operație se execută fie cu ajutorul hidranților și aspersoarelor (Piața Republicii, Piața Unirii) fie cu ajutorul unei auto-vidanaje prevăzută cu trei guri de stropire.

Intrucît capacitatea de udare a întreprinderii comunale nu este suficientă pentru cuprinderea tuturor zonelor verzi periferice, comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Sibiu, prin serviciul de gospodărire, face un călduros apel la toți cetățenii orașului de a uda, cu mijloacele ce le stau la îndemînă, arborii și florile din fața locuințelor și zonele verzi din circumscripții, în mod regulat, și cu apă suficientă pentru a nu se ajunge la compromiterea acestora.

Vedere din stațiunea balneo-climaterică Bazna

Betonări de trotuare și bordurări

În prima decadă a lunii curente, pe străzile Oituz, Cerneli, Gheorgh. Doja, Părului, Mărului și Eroii muncii, s-au început lucrările de betonare a trotuarelor și bordurării, cu concursul cetățenilor și asistența tehnică a unor tehnicieni constructori ai Consiliului popular municipal.

Pe strada Oituz s-au făcut săpături și s-a transportat balastul necesar reparării străzii.

Transportul în stațiunea Păltiniș în sezonul estival

În vederea asigurării transportului confortabil al turiștilor și oaspeților în stațiunea de munte Păltiniș, pe traseul respectiv au fost puse în circulație încă două autobuze noi cu cite 26 locuri.

În prezent circulă între Sibiu și Păltiniș un număr de 4 curse pe zi, de la autogară și anume: la orele 7,30, 8,30, 16 și 18,30.

Festivalul folcloric al cînteceleului, jocului și portului mîrginean

Azi, la ora 14, se deschide în comuna Săliște „Festivalul folcloric al cînteceleului, jocului și portului mîrginean”, organizat de Comitetul județean Sibiu al U.T.C. și Comitetul județean de cultură și artă.

Citiți în pagina a 3-a

● ASTRA stindard al unității și proapșirii naționale

Brigadiera Floarea Văcaru și Lucia Gencea, controlor C.T.C., de la sectorul creioane al Iprofil „Republica”, Sibiu, controlînd calitatea unui lot de creioane înainte de ambalare

Foto: Fr. NUSS

(Continuare în pag. a II-a)
Ing. GH. GRĂDINARU

PRIMA COOPERATIVĂ ROMÂNEASCĂ

Cooperativa de consum din Rășinari cinstește cu fast centenarul primei cooperative românești, care a luat ființă aici, în urmă cu un veac. În pitorul sat de pe Valea Stezii s-a înfiripat o modestă asociație cu caracter cooperatist pentru păstrarea și împrumut de bani, care nu număra mai mult de 20 de asociați. Dar modestia acestui început de drum cooperatist o scoate în evidență atât de bine prezentul, care ne înfățișează cooperativa din Rășinari ca pe una puternică, având unități ce și ramifică profilul în cele mai diverse domenii și întrunind apreciabilul număr de peste 4.000 cooperatori. Citeva cifre în această privință le găsim suficient de grătore. Astfel, aici se găsește douăzeci și două de magazine, cu produse textile, metalchimice, cu alimente etc., 5 bufete și o cofetărie, 3 brutării, 16 unități de prestări servicii industriale — rotărie, fierărie, tâmplărie, tapițerie, cizmărie, croitorie, tinichigerie, frizerii, coafură, atelier foto.

De asemenea, vei întâlni în Rășinari o interesantă țesătorie, în care arta populară tradițională este pusă în lumină o dată cu fermecătoarele culori și modele în stil național apli-

cate pe felurile obiecte vestimentare.

Totodată, amintim că există preocupări pentru deschiderea unei secții de artizanat cu obiecte specifice locului. Cît privește bufetul „Cindrelul”, se preconizează ca acesta să fie împodobit în stil popular, cu culmi și obiecte de ceramică orlindute în blidare, în loc de becuri vor arde vechile felinare, iar mobilierul va fi înlocuit cu scaune și mese bătrânești.

O expoziție deschisă în librăria din Rășinari, cu fotografii, documente vechi și obiecte, va putea oferi o imagine precisă a dezvoltării acestei cooperative.

Pentru aniversarea amintită s-a pregătit, în același timp, un program artistic, cu obiceiuri din partea locului, cu poezii și cântece de Octavian Goga.

Cele de mai sus sînt numai cîteva aspecte ilustrative, care conturează atât de bine impresionanta dezvoltare pe care i-o dă prezentul acestei cooperative (autofinanțată, cu un fond de peste 5 milioane lei), al cărei emblema s-a format în urmă cu un secol.

MARIN NIȚĂ

Imagini din țară

Din noul peisaj al orașului Baia Mare

Foto: IOAN MICLEA-MIHAIL

sport...

Campionatul juniorilor înainte de final

Astăzi se va consuma ultima etapă din cadrul campionatului republican de fotbal juniori. Indiferent de rezultat, se cunoaște de pe acum echipa campioană de juniori a zonei Sibiu: C.S.M. Sibiu (antrenor — prof. Vasile Răileanu), care pe parcursul celor 17 etape nu a cunoscut înfrîngerea.

Echipa sibiană urmează să întâlnească, la data de 19 mai, la Mediaș, pe cîștigătoarea zonei Mediaș pentru calificarea în etapa următoare a competiției.

În urma rezultatelor etapei a XVII-a clasamentul arată astfel:

1. C.S.M.S.	17 13 4 0 71-9 30
2. A.S.A. Sibiu	17 12 2 3 63-15 26
3. Sc. sp. Sibiu	17 10 2 5 61-31 22
4. Progresul Sibiu	17 8 1 8 35-28 17
5. Unirea Tâlmaci	17 7 3 7 30-31 17
6. Flamura roșie	17 6 3 8 25-46 15
7. Chimia Or. Viet.	16 5 2 9 17-44 12
8. Textila Cisnădie	17 3 3 11 21-59 9
9. Elastic	17 3 3 11 21-59 9
10. Metalul I.O.S.	17 2 3 12 17-78 7

În cadrul ultimei etape se vor desfășura, astăzi, următoarele partide: Flamura roșie—C.S.M.S., ora 10,30, teren Electrica; Chimia Or. Victoria—Unirea Tâlmaci, ora 9,30; Metalul I.O.S.—Progresul, ora 9, teren Voinea și Școala sportivă—A.S.A. Sibiu, ora 9, teren Electrica.

Programul de televiziune, de luni, 13 mai

- 17,30 Pentru noi fetele.
- 18,00 Actualitate industrială.
- 18,30 Curs de limba franceză (lecția a 16-a).
- 19,00 Tineret, tinerețe.
- 19,30 Teatrul de seară.
- 19,50 Buletinul meteorologic. Publicitate.
- 20,00 Trepte spre viitor.
- 20,20 Călătorie în Franța — reportaje și interviuri.
- 20,40 Parada vedetelor: Frank Fernandel și tatăl său.
- 21,05 Film artistic: Ruy Blas — celebra dramă a lui Victor Hugo.
- 23,25 Teatrul de noapte.
- 23,35 Închiderea emisiunii.

Efectul aprovizionării în stil pompieristic

(Urmare din pag. 1)

manda, ci trebuie urmărită pe parcurs pînă la primirea la timp a materialelor și materiilor prime, astfel ca producția să nu sufere.

„Din cauza antrenării specialiștilor în lansarea modelelor în fabricație într-un termen scurt, unii ingineri nu pot da randamentul cerut pregătirii

lor — ne spunea tovarășul inginer șef. Or, fiind absolviți de unele treburi „amărute”, administrative, vor avea posibilitatea găsiți unor soluții de îmbunătățire a organizării științifice a producției, oarecum neglijată, vor putea să conceapă, să experimenteze — cerințe de prim ordin la fabrica respectivă!

Tinere creatoare de frumoase scoarțe oltenesti la Școala populară de artă din Sibiu. Foto: FR. NUSS

Apa curge...

(Urmare din pag. 1)

contribuie substanțial la întărirea economică a unității și nu la efectuarea unor cheltuieli nerentabile. Marile suprafețe de teren care pot fi udate la Orlat arată că aici s-a făcut prea puțin pentru folosirea la capacitatea productivă maximă a solului și a plantelor de cultură. Este de datoria consiliului de conducere să întreprindă, hotărît, acțiuni bine organizate, chibzuite, pentru extinderea suprafețelor de teren agricol ce se irigă.

Posibilități mari de irigație sînt și la C.A.P. Arpașul de Jos. Inginerul acestei unități, Mircea Constantinescu, ne relatează că se pot iriga im-

tinse suprafețe de teren cu cheltuieli minime. Valea Neagră — pîrîu cu debit abundent și constant — poate asigura apa necesară irigației unei suprafețe de 20 hectare porumb. Din Ghirloșel se poate uda o altă suprafață de 20 hectare. Rîul Arpaș are apă suficientă pentru irigația unei suprafețe de peste 10 hectare porumb. Ca să nu mai amintim de Olt, care poate asigura irigația, la Arpaș, a unei suprafețe de peste 34 hectare. Pînă anul acesta nu s-a făcut aproape nimic în problema irigațiilor la C.A.P. Arpașul de Jos. Spun „aproape nimic”, deoarece totuși ceva s-a făcut: s-a cheltuit o sumă de peste 15.000

azi... azi... azi...

ANIVERSĂRI

● 35 de ani de la moartea (1933) lui Jean Bart (Eugeniu P. Botez), scriitor român (n. 1874).

TIMPUL

● Soarele răsare la 4 h și 52 m și apune la 19 h și 32 m. Vreme călduroasă, cu cerul variabil. La sfîrșitul intervalului se vor semnala averse slabe de ploaie. Vîntul va sufla slab, din sectorul nord-vestic. Minimele vor fi cuprinse între 10 și 13 grade, iar maximele vor oscila între 23 și 26 grade.

CINEMA

SIBIU: PACEA: Eddie Chapman, agent secret (orele 9,00; 12,00; 15,15; 18,00; 20,45); VICTORIA: Eu, eu, eu și ceilalți (orele 11,00; 13,30; 16,00; 18,30; 21,00); TINERETULUI: Pentru cîtiva dolari în plus (orele 10,00; 12,00; 14,30; 16,30; 18,30; 20,30); INDEPENDENȚA: Contele Bobby, spaima Vestului sălbatic (orele 11,00; 14,30; 16,30; 18,30; 20,30); 7 NOIEMBRIE: Testamentul încașului (orele 10,00; 14,00; 16,00; 18,00; 20,00).

MEDIAȘ: PROGRESUL: Escroc fără voce (orele 9,00; 11,15; 14,00; 16,30; 19,00; 21,00); TINERETULUI: Leul african (orele 10,00; 16,30; 18,30; 20,30); UNIREA: Să-mi faceți una ca asta (orele 16,00; 18,00 și 20,00).

AGNITA: 8 MAI: De trei ori București (orele 10,00; 14,00; 16,00; 18,00 și 20,00).

APOLDU DE SUS: 23 AUGUST: Călătorul cu bagaj (orele 17,00; 19,00).

OCNA SIBIULUI: De trei ori București (orele 17,00 și 19,00).

BAZNA-BĂI: Prostănacul (orele 17,00 și 19,00).

COPȘA MICĂ: POPULAR: Unde este al treilea rege (orele 17,00; 19,00).

DUMBRĂVENI: 7 NOIEMBRIE: Profesorul distrat (orele 16,00; 18,00 și 20,00).

CISNĂDIE: POPULAR: Impușcături pe portativ (orele 11,00; 14,00; 16,00; 18,00 și 20,00).

Celebra actriță Gina Lollobrigida, în filmul Eu, eu, eu și ceilalți, care rulează la cinematograful „Victoria” din Sibiu

RADIO

Buletine de știri: 6,00; 11,00; 16,00; 24,00; 1,00; 2,00 și 4,00 (program II).

gramul I); 6,30; 7,45; 9,30; 17,00; 19,00; 0,55—1,00 (programul II).

Radiojurnale: 8,00; 14,00; 20,00; 22,00 (programul I); 13,00; 21,00; 23,00 (programul II).

Emisiuni literare: 12,55 — Cinci minute cu poezia; 22,30 — Moment poetic. De dragoste: „Îmi amintesc de tine”, versuri de Eugen Jbeleanu (programul I); 17,30 — Revista literară radio (programul II).

Muzică simfonică și de operetă: 7,40; 10,40; 14,40; 16,30; 17,15; 22,40 (programul I); 6,35; 7,00; 9,33; 10,00; 11,00; 12,40; 13,35; 17,05; 18,00; 20,31; 23,07; 23,28 (programul II).

Muzică ușoară și de jazz: 6,05; 8,15; 9,50; 11,25; 15,25; 17,00; 17,30; 18,30; 20,10; 21,45; 23,06; 0,05—5,00 (programul I); 7,15; 7,54; 10,15; 12,30; 14,30; 15,00; 15,30; 16,00; 17,15; 18,20; 19,05; 21,10; 22,30; 23,49; 0,30 (programul II).

Muzică populară: 9,30; 11,07; 14,10; 16,05; 18,00; 19,30; 20,25 (programul I); 6,00; 8,00; 9,00; 13,10; 15,15; 16,30; 18,40; 22,10 (programul II).

Teatrul radiofonic: 20,40 — Premiera Manfred, de Byron (programul I); 8,15 — Teatrul pentru copii: Paleta de aur (programul II).

TELEVIZIUNE

8,30 Ora exactă. Cum va fi vremea? Gimnastica de inviorare.

8,40 Pentru copii și școlari. ● Filmul serial: Wilhelm Tell.

10,00 Ora satului.

10,30 Concert simfonic.

12,00 Închiderea emisiunii de dimineață.

14,00 Teatrul de prinț.

14,15 Zig-zag — tele-magazin duminical, transmisiuni sportive.

19,30 Teatrul de seară.

19,50 Telesport.

20,15 Soliști de muzică populară românească la cererea telespectatorilor.

20,35 Desene animate.

20,45 Cronica duminicală.

20,50 Opus... Pocus nr. 2.

21,40 Film artistic: „O familie excentrică”.

23,15 Teatrul de noapte.

23,25 Închiderea emisiunii.

TEATRU

La sala Teatrului de stat Sibiu, ora 10,30, are loc spectacolul cu piesa: Cocoșul neascultător de Ion Lucian, iar la ora 19,30 piesa: Ștefan Vodă cel Tânăr de Iosif Vulcan.

CONCERTE

● La clubul Bazna-Băi, ora 20,00, spectacolul de muzică ușoară Estrada tinereții. Prezintă formația clubului „I.L. Caragiale” din Mediaș.

● Formația clubului C.F.R. Sibiu prezintă la căminul cultural din Orlat, ora 18,00, un spectacol de muzică ușoară și populară.

MUZEE

Muzeul Brukenthal (secțiile de istorie, artă populară și o expoziție redusă de pictură care funcționează în saloanele de epocă); Muzeul municipal Mediaș și Muzeul orașenesc Agnita. Program de vizitare: orele 11—17.

EXPOZIȚII

Muzeul municipal Mediaș găzduiește expoziția: Dezvoltarea presei românești în Transilvania pînă în 1918. Expoziția poate fi vizitată conform orarului muzeului.

CONFERINȚE

La Casa de cultură a municipiului Mediaș, ora 10,00, are loc conferința: 120 de ani de la revoluția din 1848 în Transilvania. Prezintă prof. Nicolae Drăgan.

Întreprinderea de legume și fructe

județul Sibiu, Piața Unirii nr. 4,

angajează, pentru sezonul de vară, respectiv 1 mai — 30 octombrie 1968 și permanent — gestionari — vînzători de legume și fructe, muncitori permanenți și sezonieri.

Cererile se vor depune la biroul personal din cadrul întreprinderii.

INTREPRINDERE DE CONSTRUCȚII FORESTIERE BRAȘOV

angajează:

MECANICI CALIFICAȚI, CONDUCĂTORI DE UTILAJE DE CONSTRUCȚII

pentru Șantierele din:

TĂLMACIU, AUGUSTIN, TȚ. SECUIESC ȘI BRAȘOV

DORITORII SE VOR ADRESA LA SECȚIA DE UTILAJE DIN BRAȘOV STR. FELDIOAREI NR. 27 - TELEFON 144.70 - ZILNIC ÎNTRE ORELE 7-15.

UZINA MECANICĂ SIBIU

str. Lector nr. 3, angajează de urgență:

- 2 ingineri T.C.M.
- strungari categoriile V—VIII
- frezori categoriile IV—VIII

De asemenea mai angajează muncitori necalificați absolvenți ai școlii generale și cu stagiul militar satisfăcut — pentru școala de calificare în meseria de strungar.

Pentru cea mai frumoasă zi din viața dvs. O toaletă strălucitoare!

ROCHIA DE MIREASĂ

Consultați la oficiile de stare civilă și la principalele magazine de confecții din județ prospectul de prezentare a modelelor de rochii de mireasă, exclusivități din colecția magazinului

„Eva” — „Romarta” din București.

Livrarea se face la comandă prin colet poștal.

Unitățile cooperativei de consum din județul Sibiu

vă oferă un bogat sortiment de:

- radioreceptoare
- televizoare
- mașini de cusut
- mașini de spălat
- aspiratoare de praf
- frigidere

Se pot cumpăra de către salariați și cu plata în rate.

Mica publicitate

Vind bicicleta cursă, cu 8 viteze, stare nouă, marcă franceză. Sibiu Piața Cîbin 2, telefon 72860.

I.C.S. Textile — Încălțăminte Sibiu

- angajează:
- 6 vînzători pentru orașul Sibiu
  - 2 vînzătoare pentru orașul Cisnădie
  - 1 șef magazin confecții pentru orașul Cisnădie
  - 1 șef secție pentru depozit de tricotaje din lînă
  - 6 recepționeri de cantitate
  - 1 mecanic pentru mașini de calculat electrice

Cei interesați se vor adresa serviciului personal din cadrul întreprinderii, P-ța Unirii nr. 4, telefon 11432

TRIBUNA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

ASTRA STINDARD AL UNITĂȚII ȘI PROPĂȘIRII NAȚIONALE

„Centru de unire a românilor”

„Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” cunoscută sub denumirea ei prescurtată de „ASTRA” (Asociațiunea transilvană) apare în complexul de împrejurări social-politice și culturale de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea ca o întrupare a ideii frunțașilor români ai revoluției din 1848 — idee care vibrează intens în testamentul lui Avram Iancu — de a câștiga prin cultură ceea ce nu s-a putut câștiga prin luptă armată și prin cea politică.

La 1848, frunțașii revoluției sînt preocupați de ideea creării unei societăți literare sau „academii”, în care scop, în 1852, Simion Balint, Axente Sever și Avram Iancu depun la casa săsească de păstrare din Sibiu (Sparkasse) suma de 2.500 fl. Acțiunea este condusă de Aaron Florian, care a întocmit și actul de fundațiune al societății, considerată de el „centru de unire a românilor”, cu scopul „dezvoltării culturii, a limbii și publicarea de cărți folio-sitoare.”

În condițiile absolutismului habz-burgic împrejurările au fost însă nefavorabile creării unei societăți culturale și științifice a românilor ardeleni. Dar ideea a preocupat intens, după revoluție, pe cărturarii înaintați din Transilvania, în frunte cu Andrei Șaguna, Simion Bărnăuțiu, George Barițiu, Timotei Cipariu, Ion Maiorescu, Aaron Florian, Dr. Pavel Vasici, Ion Pușcariu, Ia-

cob Bologa, Al. Papiu-Iliarian și alții, care desfășoară o activitate în direcția ridicării culturale a maselor, folosind cultura ca armă în lupta pentru realizarea unității naționale. Ideile luptei pentru „o cultură națională cu puteri unite”, ca „măsură a fericii și securității poporului”, „desființării proprietății unor clase privilegiate asupra culturii” și „transformării culturii într-un bun comun al întregii națiuni”, „culturii ca expresie a luptei de eliberare națională și socială”, „ca mijloc al realizării unității întrețregii români ardeleni”, dezbina-tă în două confesiuni și angajată în lupta politică, au călăuzit preocupările elementelor avansate ale intelectualității de după 1849 din Transilvania.

Rodul acestor frământări a fost crearea în 1861 a Asociațiunii transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

În 10 mai 1860 Andrei Șaguna înaintea, în chestiunea constituirii unei societăți culturale românești, guvernatorului ardelean Lichtenstein o petiție semnată de 171 intelectuali români, care roagă guvernul ardelean să le îngăduie ținerea la Sibiu a unei adunări constituante „consultatoare”. Petiția aceasta deși concepută de Dr. Ioan Rațiu, în termeni „păpăși”, umiliți, respiratori de loialitate — cum o caracterizează G. Barițiu —, numai după două luni primește răspunsul guvernului ardelean, printr-o rezoluție întortochiată și plină de restricțiuni.

În răspunsul său din 12 iulie 1860, adresat lui Șaguna, care se afla atunci în Viena ca membru al senatului imperial, guvernatorul Lichtenstein arată că înainte de a admite adunarea cerută, trebuie să se facă cunoscut, cel puțin în linii generale, proiectul de statute.

Statutele, care trebuiau alăturate noii cereri, sînt alcătuite în grabă de Andrei Șaguna, George Barițiu, Timotei Cipariu, Ion Pușcariu, pe baza unui plan schițat de Axente Sever. Articolul 4 al acestor statute prevede că membrii acestei asociațiuni pot fi de ori ce religie și nație.

După răspunsul favorabil al guvernatorului Lichtenstein, sînt convocată la Sibiu, în ziua de 9/21 martie 1861, toți cei 171 de intelectuali care au subscris petiția din 10 mai 1860.

Statutele discutate și aprobate în această adunare sînt înaintate, prin guvernul ardelean, la Viena, de unde primind la 6 septembrie 1861 aprobarea, Andrei Șaguna convoacă pentru 23 octombrie (4 nov.) la Sibiu toți intelectualii români care vor să fie membrii „Asociațiunii”, spre a lua parte la „inaugurarea și deplina constituire” a acesteia.

În adunarea de constituire a Asociațiunii transilvană s-a ales, pe timp de 3 ani, un comitet de conducere compus din 15 membri, în frunte cu Andrei Șaguna — ca președinte, Timotei Cipariu — vicepreședinte și George Barițiu — secretar primar.

În felul acesta „după 16 luni — scria mai târziu G. Barițiu — inteligența poporului român ajunsese să-și câștige un loc de convenire”.

Despre actul, momentul creării și caracterul Asociațiunii transilvană, Nicolae Iorga scria în 1905: „Asociațiunea s-a născut din curentul neîntrerupt spre lumină, care a în-sulețit de 150 de ani măcar pe români din Ardeal și țările ungurești (Banatul, Sătmărușul, Crișana și Maramureșul n. n.) din iubirea adevărată către popor, căruia îi trebuiau școli, tot mai bune și mai românești, pentru a putea sta alături de alți locuitori ai aceluși pămînt”. Mai departe N. Iorga subliniază că în-sunșchierarea celor două tabere, în scopul înaintării poporului român, trăgea concluzia că „unde dezbina-tă, unește cartea, lumina”.

Vast program de emancipare a satului

Încercarea, rămasă fără rezultat practic, de a face din Asociațiunea transilvană o organizare de savanți, grupați pe diferite specialități ale științelor, într-o vreme în care de abia se îngheba o pătură a intelectualității românești, iar lipsa de mijloace materiale și de așezăminte culturale era simțită, „s-a dovedit a fi prematură, izvorită mai mult din spirit de imitație decît din apreciere necesităților momentului”.

Sterilizarea acestei încercări și în mod hotărîtor împrejurările politico-sociale din epoca dualismului austro-ungar au determinat orientarea activității Asociațiunii spre masele populare. Aceasta s-a impus tot mai mult, mai ales după 1870 cînd secțiile științifice preconizate se dezvoltă în cadrul Academiei Române.

În dezbaterile adunării generale a Asociațiunii transilvană din anul 1900, deși aici se hotărăște sporierea numărului secțiilor științifice, se subliniază că: „Asociațiunea, în sensul organizării depuse în statutele sale, este o societate culturală, și nu o corporațiune științifico-literară. Scopul ei final nu este cultivarea științelor și artelor, ci aceasta, precum peste tot activitatea ei pe tărîmul literaturii, este numai un mijloc pentru ajungerea scopului principal: înaintarea culturală a poporului român”.

Evadînd din sfera academică și intelectualizantă a programului inițial, Asociațiunea și-a găsit o menire durabilă în munca de ridicare a mulțimilor românești de la sate, așa de neglijată pînă atunci.

În conformitate cu noua orientare, cu scopurile urmărite, Asociațiunea transilvană și-a stabilit, în diferitele perioade, și domeniile activității, mijloacele și formele de realizare cît și formele organizatorice, desfășurînd o activitate vastă și multilaterală prin: prelegeri populare pe teme ce interesau viața sa-tului din acea vreme, înființarea și susținerea de școli și biblioteci populare, organizarea de cursuri pentru analfabeți, organizarea de cursuri practice și școli de economie, stră-dania de a realiza cooperative sătești, întovărășiri agricole pentru folosirea în comun a uneltelor agricole, de a promova în rîndul populației românești interesul pentru comerț și meserii, prin recrutarea din mediul sătesc de elemente pentru aceste activități și prin acordarea de „stipendii” pentru elevii școlilor de comerț și ucenicilor, acordarea de burse și ajutoare pentru elevii școlilor secundare și studenților, editarea și răspîndirea în masele țără-nești a unor numeroase publicații, crearea, mai ales la sate, a unei rețele de așezăminte culturale (cămîne culturale, biblioteci, muzee sătești), organizarea de expoziții istorico-etnografice, de economie etc.

O considerabilă lărgire a orizonturilor și telurilor, a sferei de activitate a „Astrei” o aduce reforma administrativ-organizatorică a Asociațiunii (începută în 1868 și definitivă în 1871) prin crearea „despărțămîntelor”, forme de descentralizare organizatorică și administrativă, care cuprindeau un anumit teritoriu, un anumit număr de localități grupate în jurul unui centru mai important. Scopul despărțămîntelor, stabilit prin regulamentul din 1869, era de „a servi de mijloace, prin care să se poată ajunge mai ușor scopul Asociațiunii”.

Despărțămîntele au fost cele mai importante organe ale Asociațiunii transilvană. Prin ele Asociațiunea a venit în contact nemijlocit cu poporul și a organizat răspîndirea culturii în pături largi ale populației de la sate.

În fruntea despărțămîntelor era un „Comitet cercual” subordonat Comitetului central al „Astrei” și adunării generale a despărțămîntului. Comitetul cercual coordona întreaga activitate culturală din despărțămînt, pe baza hotărîrilor adunării generale din despărțămîntul respectiv și a indicațiilor de la sate.

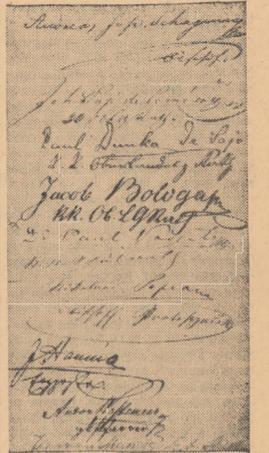
Despărțămîntele s-au creat treptat, pe măsura înscrierii de membri ai Asociațiunii.

Inițial (1871) au fost preconizate a se crea 22 despărțămînte, cu sediul în orașele Brașov, Făgăraș, Sibiu, Sebeș, Hatzeg, Deva, Abrud, Bălgărad (Alba-Iulia), Baia de Criș, Cluj, Sîmleul Silvaniei, Dej, Gherla, Șomcuta-Mare, Năsküd, Bistrița, Reșchin, Turda, Tg. Mureș, Blaj, Sibiușoara și Mediaș.

Pînă în 1888, cînd se efectuează o nouă arondare, din cele 22 de

despărțămînte au fost create și și-au desfășurat activitatea 18.

După această dată numărul despărțămîntelor crește la 32, adunîndu-se la cele existente despărțămîntele nou create la Bran, Săliște, Orăștie, Ludus, Rupea, Agnita, Medias, Dumbrăveni, Tîrnăveni și Trei Scaune.

Cîteva din cele 171 de semnături ale intelectualilor ardeleni pe petiția de constituire a „Astrei”

GEORGE BARIȚIU — fondatorul „Transilvaniei” — principalul organ publicistic al „Astrei”

Un conduct, la una din serbările „Astrei”

„În scopul înaintării poporului”

Formulat de întemeietorii Asociațiunii, în condițiile asupririi naționale și sociale a maselor românești din Transilvania, la sfârșitul secolului trecut, menținut și adaptat la condițiile specifice ale perioadelor care au urmat, scopul activității „Astrei” a fost orientat constant spre promovarea intereselor permanente ale poporului român, prin în-tărirea solidarității naționale și ridicarea nivelului cultural și economic al mulțimilor românești, mai ales al celor de la sate.

Realizarea acestui scop a fost urmărită de Asociațiunea transilvană

prin multiple mijloace și instituții: conferințe și prelegeri populare, biblioteci publice, organizarea de școli țărănești, însoțiri agricole, cooperative și bănci populare, muzee, expoziții și monumente comemorative, activitatea editorială și răspîndirea publicațiilor sale, dezvoltarea activității artistice și organizarea de festivaluri, activitatea cinematografică, organizarea cinerului, sprijinirea instituțiilor școlare și organizarea acțiunii de alfabetizare, acțiunea pentru ocrotirea familiei și a copilului, igiena publică, sistemul caselor naționale (culturale).

Fiecare din aceste puncte a constituit o latură de activitate a unui program vast, încheșat, care urmărea să răspundă cerințelor concrete ale satului românesc.

Acționînd pe multiple planuri de activitate, ducînd mai departe și dezvoltînd nobilele tradiții ale luptei maselor populare din Ardeal pentru propășire națională, „Asociațiunea transilvană” și-a adus o contribuție hotărîtoare la adîncirea unității culturale a neamului românesc, la pregătirea conștiințelor pentru actul sacru al Unirii Transilvaniei cu Tara, la 1 decembrie 1918.

Pagină realizată de: **prof. ION HOLHOȘ** directorul bibliotecii „Astra”

Regruparea valorilor intelectuale

Inițial „Astra” a îndeplinit rolul de societate științifico-literară. Frunțașii Asociațiunii, din primii ani ai înființării ei, s-au orientat mai mult spre o concentrare a forțelor grupelor răslețite, au urmărit integrarea la adăpostul Asociațiunii a valorilor intelectuale de atunci și crearea unor mijloace pentru a dezvolta și propaga o activitate științifico-literară.

În această direcție, încă în anul următor, la adunarea generală din 1862, ținută la Brașov, și la care pe lîngă cei 800 de membri, au participat mai mulți filologi și istorici printre care se amintesc Timotei Cipariu, G. Barițiu, Gavril Munteanu și Ion Pușcariu au avut loc animate dezbateri în problema orografiei, a unificării formelor gramaticale ale limbii. Atunci se ia hotărîrea înființării a trei „secțiuni științifice”, „după modelul societăților academice”, pentru cultivarea filologiei, istoriei și științelor naturale. Este nucleul primei societăți academice românești.

Tot atunci, sintetizînd și concretizînd problemele care frământau intelectualitatea ardelenă pe linia dezvoltării culturii românești, G. Barițiu supune adunării generale un proiect de cercetare științifică și de elaborare de lucrări pe subiecte date, în diverse laturi de activitate care interesau populația.

Mai tîrziu (1868) începe să apară revista „Transilvania” (sub forma și denumirea de anală publicată apare din 1862) organ al „Asociațiunii transilvană”, ca mijloc de a lămurii probleme de ordin științifico-literar și în care se publică o serie de lucrări cu caracter istoric, literar, științific. Prin cele 85 de volume ale colecției sale, revista „Transilvania” reprezintă cea mai completă cronică contemporană a strădaniilor românești de dincoace de Carpați pentru ridicarea culturală și materială a maselor.

În 1900 secțiunile științifice ale Asociațiunii se reorganizează. Noul regulament al acestor organe, votat de adunarea generală ținută în acel an la Băile Herculane, prevede lărgirea numărului secțiilor științifice la cinci, pe lîngă secțiunile literară, istorică și științifică luînd ființă două noi secțiuni: școlară și economică.

Secțiunile științifice ale Asociațiunii transilvană li s-au desemnat un teren vast de muncă, urmărindu-se concentrarea forțelor intelectuale pentru dezvoltarea unei activități în diferite domenii. Ele aveau rostul „să controleze mesul dezvoltării culturale a poporului român, piedicînd acestei dezvoltări și mijloacele pentru delaturarea lor, să urmărească și să sprijinească mișcarea literară română, să conclozească la popularizarea științelor, la crearea de colecții științifice, la expozițiuni și alte instituțiuni culturale și peste tot să dea Comitetului Central (al „Astrei”) concursul și sfatul lor în toate chestiunile științifico-literare”.

Drept rezultat al preocupărilor de ordin științifico-literar din perioada de început a „Astrei”, a fost editarea sub auspiciile Asociațiunii a numeroase lucrări. O operă mai vastă, apărută din însărcinarea și sub auspiciile „Astrei”, este „Enciclopedia română”, a cărei tipărire a început sub formă de fascicole la Sibiu, în anul 1895, de către prim-secretarul de atunci al Asociațiunii, Dr. Cornel Diaconovici și a fost terminată după o muncă intensă de 8 ani, în anul 1904. La alcătuirea enciclopediei au colaborat 172 oameni de cultură și știință marcanți din toate provinciile românești. Printre aceștia se amintesc A. D. Xenopol, Grigore Antipa, Victor Babeș, Titu Maiorescu, Nicolae Teclu etc.

„Enciclopedia română” — prima lucrare românească de acest fel — a avut o menire științifică și național-culturală.

O largă răspîndire a avut în Transilvania colecția „Biblioteca populară” editată de către „Astra” în zeci de mii de exemplare pînă la primul război mondial, și în peste două milioane de exemplare în perioada pînă la 1944. „Biblioteca populară”, corespondent în Transilvania al „Bibliotecii pentru toți”, avea menirea de a introduce în casele țărănești o lectură folio-sitoare, de a răspunde celor mai simțite trebuințe ale populației sătești, de a dezvolta gustul de lectură al țărănimii. Din anul 1910 „Biblioteca populară” a căpă-tat un caracter de publicație periodică cu o apariție regulată de 10 broșuri pe an. Broșurile publicate cuprindeau sfaturi economice și gospodărești, sfaturi medicale, probleme de știință pe înțelesul masei, subiecte din istoria poporului român, literatură beletristică etc.

O altă publicație editată de „Astra”, din inițiativa și sub îngrijirea secției școlare și care apărea paralel cu „Biblioteca populară”, era „Biblioteca tineretului”. Ea se adresa tineretului de vîrstă școlară și răspundea particularităților de vîrstă ale acestuia, nevoilor lui de lectură.

De remarcat este caracterul național al celor două colecții, ele cuprinzînd în tematică și promovînd în paginile lor creație literară românească de pe ambii versanți ai Carpaților.

Încercarea de a da țărănimii o revistă săptămînală, care să cuprîndă îndrumări de ordin cultural, dar rămasă fără rezultat, a fost cea făcută de „Astra” în 1907 prin publicarea revistei populare „Tara noastră”. După un an de apariție revista a fost însă sistată în urma unor procese de preînșă „agitatie politică” întentate redactorului și colaboratorilor revistei.

Cu toate acestea, vastul plan de activitate destinat secțiilor științifice n-a putut fi dus la îndeplinire, gîndul lui G. Barițiu de a angaja intelectualitatea românească la o muncă sistematică nu s-a realizat pe de-a-ntregul.

Un organism funcțional dinamic

Un moment important în activitatea Asociațiunii îl marchează ieșirea ei din cadrul provincial al Ardealului propriu-zis, prin reorganizarea din 1895, cînd își extinde activitatea asupra Banatului, Crișanei și Maramureșului, devenind astfel un organ cultural al tuturor românilor din întregul Imperiu. Adunarea generală a „Astrei” din 1896, ținută de astădată la Lugoj, a marcat pentru prima oară, după trei decenii de existență, ieșirea din cadrul îngust al activității sale de pînă aici. Acesta — spunea Ioan M. Moldovan, președintele de atunci — e primul pas, ce-l face („Asociațiunea”) scoborînd coasta munților și înaintînd spre marginile extreme ale tărîmului ocupat de neamul nostru”.

Acest eveniment marchează, așa cum sublinia și Alexandru Mocsony, „dărmarea unui zid de despărțire între frații de același neam, setoși de aceeași cultură. Asociațiunea noastră în această adunare se dezbracă de caracterul ei provincial, se proclamă principiul solidarității naționale pe terenul cultural”.

Ca urmare a extinderii activității „Astrei” în toate provinciile Austro-Ungariei, locuite de români, se face, în 1899, o nouă reorganizare a despărțămîntelor, proiectîndu-se crearea a 54 de despărțămînte, al căror număr a crescut în anii următori. În anul 1910 erau organizate 60 de despărțămînte, dar cu o activitate recunoscută doar 45.

După 1918 numărul acestora crește îndrumări de ordin cultural, dar rămasă fără rezultat, a fost cea făcută de „Astra” în 1907 prin publicarea revistei populare „Tara noastră”. După un an de apariție revista a fost însă sistată în urma unor procese de preînșă „agitatie politică” întentate redactorului și colaboratorilor revistei.

Cu toate acestea, vastul plan de activitate destinat secțiilor științifice n-a putut fi dus la îndeplinire, gîndul lui G. Barițiu de a angaja intelectualitatea românească la o muncă sistematică nu s-a realizat pe de-a-ntregul.

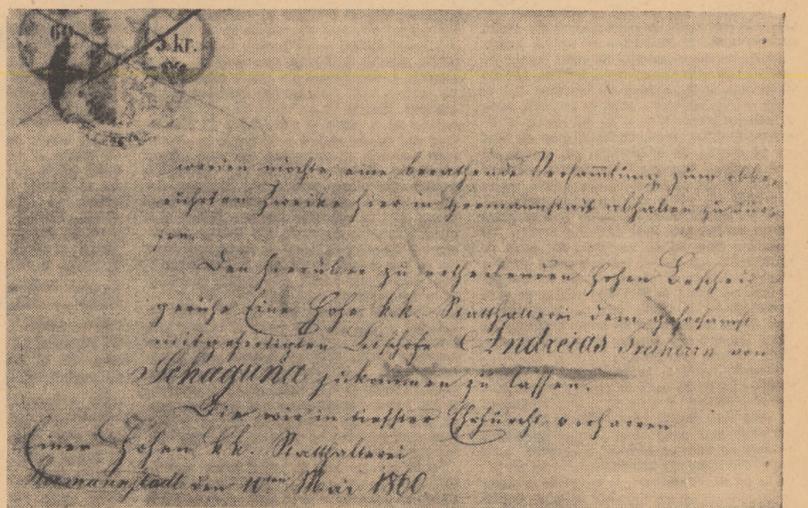
activității culturale nu numai la sate ci și în centrele urbane.

În organismul „Astrei” un element de o deosebită importanță l-au constituit „agenturile comunale” (după Unire — cercurile culturale), forme organizatorice subordonate comitetelor cercuale din frunțașii despărțămîntelor, instrumente prin care, în mod practic, despărțămîntele, și în ultimă instanță Asociațiunea transilvană, acționau în direcția ridicării culturale și economice a populației sătești.

În primele decenii de activitate a „Astrei”, agenturile comunale, alături de bibliotecile populare (primele instituții culturale create de Asociațiunea la sate) erau considerate, alături de școlă, ca elemente fundamentale ale culturii și progresului populației sătești, ale începutului operii de culturalizare promovată de Asociațiune. „Dacă în urma

stăruințelor ce face, — scria „Transilvania”, organul oficial al „Astrei”, în 1899 — Asociațiunea va izbuti în timpul cel mai apropiat — și trebuie să izbutescă — a înființa agenturile și bibliotecile populare, ea va fi făcut mult. Prin aceste intră de fapt în legătura mult dorită și prea folosită de poporul de la sate și pune cel mai solid și tracic fundament culturii și progresului acestuia în toate privințele...”

În cursul celor 88 de ani de existență, organismul funcțional al „Astrei” a evoluat și s-a completat în funcție de perioadele de activitate, de concepțiile programatice care i-au călăuzit activitatea, de posibilitățile materiale și forțele culturale de care a dispus, de domeniile activității pe care le-a îmbrățișat și de împrejurările politico-sociale.

Fragment din cererea înaintată guvernatorului Ardealului, la 10 mai 1860

actualitatea internațională

Miine încep la Paris

CONVORBIRILE OFICIALE ÎNTRE REPREZENTANȚII R. D. VIETNAM ȘI S. U. A.

PARIS 11 (Agerpres). — Simbătă dimineață au continuat contactele între reprezentanții R.D. Vietnam și S.U.A. asupra unor probleme tehnice și de procedură. La reuniune a participat din partea R.D. Vietnam colonelul Ha Van Lau, iar din partea S.U.A. ambasadorul Cyrus Vance. După reuniune, purtătorul de cuvânt al delegației R.D. Vietnam, Nguyen Thant Le, a făcut cunoscut că începerea convorbirilor oficiale dintre reprezentanții R.D. Vietnam și S.U.A. vor avea loc luni la ora 9,30 G.M.T. în sala mare a Centrului de conferințe internaționale din strada Kleber. S-a convenit ca fiecare delegație să cuprindă cel mult zece consilieri. Cele două delegații vor cuprinde numai reprezentanții ai R.D. Vietnam și ai S.U.A. Limbile engleză și vietnamită vor servi ca limbi oficiale, iar franceza ca limbă de lucru. În principiu, s-a stabilit ca în fiecare zi să aibă loc o ședință. Purtătorul de cuvânt a precizat că contactele au avut loc într-o „atmosferă corectă”.

Reprezentantul guvernului R.D. Vietnam, Xuan Thuy, i-a vizitat simbolic dimineața pe ambasadorul Uniunii Sovietice la Paris și pe însășinatul cu afaceri ai Republicii Populare Chineze în Franța. Vineri, ministrul Xuan Thuy a făcut o vizită la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Francez, unde a fost primit de Waldeck Rochet, Jacques Duclos și alți conducători ai P.C. Francez.

R.F. a GERMANIEI — Aspect de la o recentă demonstrație care a avut loc la Heidelberg împotriva agresiunii americane în Vietnam, pentru sprijinirea lui F.N.L. din Vietnamul de sud.

ÎN COMITETUL POLITIC AL O. N. U.

Dezbaterile cu privire la neproliferație

NEW YORK 11 — Trimisul special Agerpres, Nicolae Ionescu, transmite: În cadrul sesiunii Adunării Generale a O.N.U. continuă să fie dezbătut proiectul tratatului de neîmplicare în război nuclear sau eliminat decît dacă cei care posedă arma nucleară vor accepta să nu o folosească și își vor lua angajamentul categoric să vor proceda la dezarmarea nucleară, delegatul Ceylonului, H. Amerasinge, a arătat că „promisiunea de a continua negocierile în problema dezbaterii nucleare nu este altceva decît o declarație de intenții, mult mai puțin convingătoare decît un angajament categoric”. Proiectul Tratatului de neîmplicare nu prevede, după părerea noastră, un echilibru acceptabil de responsabilități și obligații între puterile nu-

clear și cele nenucleare — a spus reprezentantul Ceylonului. El a mai declarat că, deși consideră că este mai bine să fie adoptat acest tratat decît nici unul, totuși cere tratatului să fie dezbătut în condițiile propunerii de îmbunătățiri formulate de un mare număr de membri ai O.N.U.

Reprezentantul permanent al Ungariei, K. Csatornyai, care a luat în considerare cuvîntul, s-a pronunțat pentru adoptarea proiectului de tratat. El a afirmat că „obiectivul tratatului este nu numai prevenirea proliferării armelor nucleare, ci și creșterea unei atmosfere pozitive pentru noi măsuri de dezarmare”. Aprecind că „nu a fost posibil să se realizeze maximum” el a susținut că „tratatul, deși nu este perfect, este cel mai bun pe care am putut spera să-l obținem”.

Reprezentantul Japoniei, S. Tsuruoka, a arătat că guvernul său se pronunță în favoarea încheierii Tratatului de neîmplicare, dar „în actualul proiect există încă unele puncte care necesită o examinare minuțioasă”.

Atrăgînd atenția asupra direcțiilor de a se acționa în ceea ce privește dezarmarea nucleară, S. Tsuruoka a declarat că țara sa „s-a suferit de foarte multe explozii nucleare, este foarte interesată în această problemă”. Reprezentantul Japoniei s-a ocupat pe larg în intervenția sa de necesitatea asigurării tuturor condițiilor — prin tratat — pentru ca statele nenucleare să aibă acces nestingherit la foloasele aplicării energiei atomice în scopuri pașnice.

„Aurul hirtie” va salva dolarul?

WASHINGTON 11 (Agerpres). — Camera Reprezentanților a Congresului S.U.A. a aprobat proiectul de lege care va permite ratificarea de către Statele Unite a hotărîrii Fondului Monetar Internațional privind crearea „aurului hirtie”, o nouă deviză artificială pentru finanțarea tranzacțiilor internaționale. Crearea „aurului hirtie” a fost hotărîrea de F.M.I. pentru a ușura situația dolarului și aurului care se află sub o presiune puternică pe piața internațională.

Proiectul de lege urmează să fie supus spre aprobare Senatului.

Majorarea veniturilor și reducerea cheltuielilor bugetare ar putea avea doar un efect limitat asupra deficitului bugetar în anul fiscal în curs, care va atinge aproximativ 24 miliarde dolari, cifra de mai sus, este ridicată din perioada de după cel de-al doilea război mondial. Aceasta este, potrivit agenției Associated Press, părerea exprimată la Washington de către o comisie reprezentată de S.U.A. și Comisiei Republicii Democratice din Coreea. După ce a fost prezentată în fața Congresului S.U.A. după 19 mai.

Pe de altă parte, purtătorul de cuvînt oficial al guvernului R.A.U., Zayyat, comentînd posibilitatea transferării „schimburilor de vederi indirecte” dintre R.A.U., Jordania și Israel la New York, a declarat: „Secretarul general U. Thant poate avea contacte cu orice stat membru al O.N.U.”.

TEL AVIV 11 (Agerpres). — „Politica israelului este precisă și clară: nu va avea loc nici o retragere din zonele ocupate, fără negocieri în vederea unui tratat de pace”, a declarat în parlamentul israelian, Levi Eshkol, răspunzînd unei motiuni de cenzură depuse de deputații ai Partidului de centru care reproșau guvernului că intenționează să dea curs rezoluției Consiliului de Securitate privind Orientul Apropiat. Agenția France Presse anunță că premierul Eshkol a precizat că Gunnar Jarring, trimisul special al secretarului general al O.N.U. în Orientul Apropiat a primit explicații ale asupra atitudinii israeliene.

ANGLIA — „Marș împotriva apartheidului” — aceasta a fost lozincă purtată de participanții la o recentă demonstrație la Londra, care și-a exprimat într-o scrisoare de protest adresată la Premierului Wilson opoziția față de rasism.

„Parisul e făcut dintr-o juxtapunere și suprapunere de mici Parisuri deosebite, din care trebuie să știi să alegi pe acelea care interesează și sint autentice”.

C. F. RAMUZ

Anul sînt cam 160 zile ploioase în regiunea pariziană. Sosirea mea a avut loc într-una din aceste zile. Dar în ciuda ploii și a serii care încep să se lase, de îndată ce am fost instalat în un hotel, am pornit într-o scurtă „reconostere”. Aveam la îndemînă, pe lângă reținerile istorice și turistice cumulate înainte de plecarea și nelipsitul ghid al Parisului. Mă aflam însă într-un cartier mai greu de identificat cu mijloacele de care dispuneam. Intimparea mă ajutase însă — fără să știu — atunci cînd trăsesem la hotel, la capătul unei din străzi, pe care înaintam cu băgare de seamă, însemnându-mă în minte punctele de reper pentru însoțirea, am zărit silueta turnului Eiffel. Era așa de aproape încît, obișnuit cu imaginea lui la scară redusă, am stat o clipă la îndoaie. Apoi, cu aplecși precauții de a nu mă sperde în labirintul străzilor, m-am îndreptat pe el. Zăra era pe sîrșite în scăriștile de lumină ale unei trecoțoare înșenînări crepusculare, scheletul său metalic aprăea într-o culoare ruginie. Ajuns la poalele lui, mi-am dat seama că această culoare era numai reflexul ultimilor raze de soare filtrate nemul prin plină subită a norilor. Am înconjurat baza lui de susținere: a unui careu de aproape 129 m.p. format din cele patru picioare enorme înclinabile fiecare în blocuri nu mai puțin masive, avînd la suprațolul solului 26 m.p. Depărțindu-mă la cîteva sute de metri pentru a-mi forma imaginea lui la scară realității, am călăit totodată să-l integrez în ansamblul urbanistic din care face parte.

Acesta înfățișare întîmpătoare cu turnul Eiffel — un fel de carte de vizită a Parisului — era promițătoare. A doua zi, o altă întîmpinare, de dată asta și mai norocoasă, legată tot de găzduirea mea, avea să-mi ușureze apropierea de oraș pe întreaga perioadă a scderii mele acolo. Este vorba de mutarea mea la un alt hotel de pe str. St. Jacques, în apropiere de Școala de Mine.eram, asadar, chiar în inima Cartierului Latin. Nici nu puteam ține — chiar în

Note de călătorie

Parisul - sinteză a Franței (I)

mod delibat — un loc mai bun pentru viitoarele mele peregrinări: coborînd pe str. St. Jacques eram la doi pași de centrul geografic al orașului — Louvre — și de centrul său istoric — insula Cité.

Mai toate ghidurile și relatările despre Paris pomenesc despre diferitele și variatele aspecte ale acestui oraș alți de înălțimea sa: orașul-istoric, orașul-lumină, orașul-artistic, poetic, popular, industrial, metropolitan etc., rezumîndu-mă pentru fiecare din aceste aspecte cîteva cartiere mai caracteristice ilustrînd aceste trăsături. Desigur că un astfel de mod de prezentare nu e numai o simplificare în vederea unei mai ușoare înțineri a turistului în „misterele” Parisului, ci corespunde în mare măsură adevărului. Orașul e încadrat cu monumente istorice care atestă trecutul său milenar, dar acestea sînt concentrate cu deosebire în jurul insulei Cité și muzeului Louvre; Parisul e o insulă în plină activitate, dar centrul de atracție s-a dezvoltat cu deosebire în cartierul Operei și, mai recent, în Champs Elysees; Cartierul din est sînt vestite prin veselia și exuberanța lor populară, după cum cele din vest — arondismentul al 16-lea azi, și în trecut St. Germain — sînt ceea ce francezii numesc „les beaux quartiers”; cheul Senel, mai ales în apropierea insulei Cité, se remarcă prin poezia lui inelabilă, după cum Cartierul Latin a adus Parisului laina de oraș universitar; Montmartre, și mai recent Montparnasse sînt cartierele care au adus Parisului renumele de oraș al artiștilor, după cum periferia l-a adus pe acela de oraș industrial etc.

Fie că e vorba însă de orașul istoric, artistic, intelectual, poetic, popular, industrial sau pur și simplu de capitală, ceea ce definește orașul mai presus de toate, prin deșinșe sa vădită în ori-

care din aspectele de mai sus, este trecutul său istoric. Chiar dacă ar fi să se considere acest trecut numai sub aspectul său mai recent — adică acela care a consacrat specificul unor cartiere — ar fi suficient să se justifice acest caracter istoric al Parisului.

Dar istoria a structurat dezvoltarea orașului încă de la începuturile acestei așezări, și sub toate aspectele sale. La orice pas, pe orice stradă — te-ai afla, trecutul se face simțit și tot și în toate, chiar de ce am face abstracție de poliție acestui unități politică aflat în ilegalitate Papalexis este auzit în mod deosebit în activitate ostilă actualului regim militar grec.

Agencia France Presse precizează că în noaptea de miercuri spre Joi au fost arestați la Salonica șapte membri ai E.D.A., iar agenda americană Asociația de Presă scrie că în acest oraș au fost arestate peste 60 de persoane, considerate de autorități drept „periculoase”.

Restrea arhitecturală face ca azi — în ciuda eltoriturilor edificare și urbanistice moderne — Parisul să rămîna un oraș — muzeu. E drept că, spre deosebire de alte capitale moderne, străzile și cartierele Parisului au rămas individualizate și distincte, în așa fel încît aproape niciodată nu te poți înșela unde te afli, așa cum se întîmplă în orașele tentaculare ale căror străzi și chiar cartiere întregi seamănă lei.

Dacă istoria joacă un rol atât de mare în cunoașterea Parisului actual, desigur că turistul trebuie să știe seama de ea la tot pasul.

Călătuiți deci de aceste referințe de ordin istoric, a căror utilitate o verificăm la tot pasul, am lăsat hoinăreala lără nici o ființă prin Cartierul Latin și m-am hotărît să încep cu începutul: insula Cité.

Programul electoral al P. C. Italian

ROMA 11 — Corespondentul Agerpres, Nicolae Puica, transmite: Secretarul general al Partidului Comunist Italian, Luigi Longo, a avut o întîlnire cu ziaristii la Asociația presei străine din Italia, în cadrul căreia a prezentat programul electoral al partidului în vederea alegerilor de la 19 mai. Criticînd politica coaliției de centru-stînga, Luigi Longo a arătat, între altele, că aceasta a accentuat dezechilibrul economic dintre nordul puternic industrializat și sudul slab dezvoltat. În domeniul industrializării, a spus el, Italia are nevoie de o politică de apărare și de promovare fermă a intereselor oamenilor muncii: în sectorul agricol trebuie să fie înălțurate efectele

de criză și să fie înfăptuită o reformă democratică.

„În Italia, a spus el, este necesar să se țină seama de realitatea existentă și de acele sîntem convingeri că în țara noastră se poate realiza un socialism democratic în deplină înțelegere cu catolicii”. Vorbitorul a declarat că în cadrul campaniei electorale comunistii se prezintă ca o expresie a tuturor forțelor de stînga. El au încheiat acorduri electorale cu Partidul Socialist Italian al Uniunii Proletare, în vederea prezentării unor candidați comuni pentru Senat, iar pe listele de candidați ai Partidului comunist există numeroase personalități necomuniste, dar cu vederi democratice. Obiectivul P.C.I., a precizat Longo, este de a se asigura alegerea a cel puțin 10 reprezentanți independenți pe listele noastre. Noi dorim să liberăm o politică de apărare a dreptăților democratice și a independenței naționale, împotriva aservirii față de imperialismul american, împotriva organismelor supranaționale, împotriva monopolurilor, și în apărarea intereselor oamenilor muncii.

Luigi Longo a arătat că P.C.I. militează pentru revizuirea și transformarea organismelor interocidentale din care face parte Italia, pentru ca acestea să deschidă posibilități de contacte și colaborare cu toate țările, inclusiv cu statele socialiste, astfel încît în cele din urmă să se pună capăt politicii de blocuri militare și economice opuse. P.C.I. a continuat vorbirile, desfășoară o activitate pe plan internațional, în dorința de a realiza o colaborare cu toate țările lumii, în vederea consolidării păcii. Vorbitorul s-a pronunțat pentru unitatea forțelor de stînga — și pe plan extern, arînd că acestui scop i-a servit și Conferința forțelor progresiste și democratice din bazinul mediteranean, care s-a încheiat recent la Roma. Aceiași (el), a spus el, îl servea și contactele pe care P.C.I. le are cu diferiți reprezentanți ai partidelor de stînga din Europa occidentală.

EXPOZIȚII ROMÂNEȘTI

PARIS. — La muzeul omului din Paris a avut loc inaugurarea unor vitrine de etnografie românească, cu exponate donate de Muzeul de artă populară al Republicii Socialiste România. Muzeul omului, care se bucură de o reputație mondială, este consacrat exclusiv antropologiei și etnografiei, cuprinzînd colecții ce reprezintă adevărate comori ale culturii umane.

Televiziunea franceză a transmis o emisiune specială intitulată „Căldorie filatelice în România”. A fost prezentat un film înfățișînd publice din București, Constanța, Alba Iulia, Cluj și peisaje din diverse regiuni ale țării și diverse imagini cu timbre poștale.

COPENHAGA. — La Muzeul de artă din danez Aarhus a fost deschisă de 9 mai o expoziție românească de scolarie și tineret. Au participat membri ai conducerii municipale orașului Aarhus, oameni de artă și cultură, ziaristii, un numeros public. Prof. Karl Krebs, membru în prezidiul uniunii artiștilor plastici din oraș, a salutat, în cuvîntarea rostită cu acest prilej, prezența artiștilor românești la muzeul din localitate.

LIMA — Asociația Națională a Scriitorilor și Artiștilor (A.N.E.A.) din Lima-Peru, în colaborare cu U.N.E.S.C.O. și Fundația culturală peruano-română, a organizat două expoziții cu reproduceri în color după picturile miniștrilor din nordul Moldovei. La inaugurarea expozițiilor au participat personalități ale culturii peruviene, printre care scriitorul Arturo D. Hernandez, președintele A.N.E.A.

S. U. A.

Ridicarea unor restricții în comerțul cu țările socialiste

WASHINGTON 11 (Agerpres). — Ministerul Comerțului al S.U.A. a anunțat vineri ridicarea unor restricții în comerțul cu țările Europei răsăritene, în conformitate cu programul Administrației de liberalizare a Comerțului Est-Vest, anunțat agenția Associated Press. Este vorba de fapt

de modificarea unor prevederi din regulamentul controlului exporturilor americane. Noi vor fi cerute licențe speciale pentru exportul a cinci categorii de mărfuri: chimice, farmaceutice, cauciucuri sintetice, lubrifianti, minereuri.

PE SCURT • PE SCURT

REUNIUNEA C.O.S.P.A.R.

În ciuda „deschiderii” din Tokio s-au deschis lucrările celei de-a II-a sesiuni a Comitetului pentru cercetările spațiale (C.O.S.P.A.R.), organizate înființată pentru promovarea cooperării internaționale în acest domeniu. Sesința, la care participă oameni de știință din 25 de țări, a început cu un simpozion în problema exploziilor solare și a cercetărilor spațiale în acest domeniu. Piața la deschiderea dezbaterilor, în cadrul ședințelor ulterioare, au sînt prezentate pentru luni, va avea loc un alt simpozion în domeniul efectelor biologice ale radiațiilor din spațiul cosmic.

MANIFESTĂRILE ELEVILOR ȘI STUDENȚILOR DIN PARIS CONTINUĂ

Agencia France Presse relatează că manifestația studenților și elevilor de liceu, care a început vineri după-amiază în Cartierul Latin din Paris, a continuat în tot cursul nopții. În cursul nopții a fost convocată o reuniune interministerială, un comunicat în care se arată că „guvernul francez a dat ordin forțelor polițienești să dea dovadă de răbdare și calm. Acest consens a fost executat în mod exemplar de către forțele de ordine”. Guvernul se spune în comunicat, este gata să asculte păreri tuturor, inclusiv ale reprezentanților studenților. Apeul rectorului Universității Sorbona, privind o reuniune a cadrelor de conducere și a reprezentanților studenților, rămîne valabil”.

IN GRECIA CONTINUĂ ARESTĂRILE

Autoritățile polițienești din Salonice au arestat vineri pe Alexis Papalexis, fost deputat E.D.A. (Uniunea democratică de stînga), editorul ziarului „Makedoniki Ora”. Considerat de poliție drept unul din conducătorii acestui partid politic aflat în ilegalitate Papalexis este auzit în mod deosebit în activitate ostilă actualului regim militar grec.

SESIUNEA N.A.T.O.

Vineri seara la Bruxelles a luat sfîrșit sesiunea semestrială a miniștrilor apărării ai N.A.T.O. Într-un comunicat final se arată că miniștrii s-au pronunțat pentru menținerea puterii militare a N.A.T.O. la nivelul său actual. De asemenea în comunicat se arată că nu va avea loc nici o reducere unilaterală a forțelor atlantice.

PENTRU INTENSIFICAREA CONTACTELOR DINTRE CANADA ȘI R. P. CHINEZA

Primul ministru canadian, Pierre Elliott Trudeau, a declarat la o întrunire din Vancouver că guvernul său este în favoarea ridicării măsurilor care ar putea intensifica contactele între

În fotografie: Insula Cité.